

# Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 14. 1. 1959, Cz 589/58

**Číslo:** 50/1959

**Právní věta:**

Zaniklo-li manželství osvojitelů rozvodem a nelze-li zajistit splnění účelu osvojení, aby se totiž osvojitelé podíleli na výchově osvojence v pokrokovém duchu, může jít o důležitý důvod ke zrušení osvojení podle § 69 zák. o právu rod.

**Soud:** Nejvyšší soud

**Datum rozhodnutí:** 14.01.1959

**Spisová značka:** Cz 589/58

**Číslo rozhodnutí:** 50

**Číslo sešitu:** 8

**Typ rozhodnutí:** Rozhodnutí

**Hesla:** Důvody výpovědi, Osvojení

**Předpisy:**

**Druh:** Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

**Sbírkový text rozhodnutí:**

*Matka nezletilé uzavřela manželství s A. H., který nezletilou osvojil.*

*Manželství manželů H. bylo pravomocně rozvedeno; osvojitel požádal pak o zrušení osvojení.*

*Lidový soud v Jablonci nad Nisou návrh na zrušení osvojení zamítl, uváděje, že v zájmu nezletilé je zachování dosavadního osvojení.*

*Krajský soud v Liberci potvrdil napadené usnesení prvního soudu, ztotožniv se v podstatě s jeho vývody.*

*Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že rozhodnutím krajského soudu byl porušen zákon.*

## Odůvodnění:

Institucí osvojení se sleduje, aby dítěti se dostalo rodinného prostředí vhodného pro jeho výchovu. Osvojitel, který vůči osvojenci i vůči společnosti má postavení rodiče, má před společností plnou odpovědnost za řádný tělesný a duševní rozvoj osvojence. I v daném případě bylo proto účelem osvojení, aby osvojitel, když se s matkou nezletilé oženil, spolu s její matkou se podílel na její výchově v pokrokovém duchu tak, aby nezletilá byla vychovávána v platného člena naší socialistické

společnosti.

Vyšlo však najevo, že A. H. uzavíral manželství s M. H. za předpokladu, že tato s ním bude hospodařit na jeho zemědělské usedlosti a že tentýž důvod vedl jej i k osvojení nezletilé. Žádný ze soudů se nezabýval skutečností, že podmínka založení této společné domácnosti se nesplnila, neboť podle rozvodových spisů s ním manželka na zemědělské usedlosti nehospodařila, nýbrž zůstala i nadále zaměstnána jako dělnice v průmyslu v Jablonci nad Nisou, kde s ní bydlela i nezletilá. Ani po osvojení nezletilé N. B. nežil osvojitel se svou manželkou a s nezletilou ve společné domácnosti. Tento stav byl dovršen rozvodem jejich manželství a tím, že osvojitel žije od r. 1955 ve společné domácnosti s jinou ženou, se kterou má dítě a s níž jako člen JZD pracuje v zemědělství. Je tedy s matkou nezletilé pravomocně rozveden, nežije s ní, nezletilá žije se svou matkou, která nepřeje styku s osvojitelem a vůbec jeho účasti na společné výchově dítěte. Ani osvojitel nemá do budoucnosti zájem na plnění této povinnosti, s nezletilou se nestýká a nemá k ní žádný vztah. Vznikla tedy situace, jež je v rozporu s účelem osvojení. Udržovat tento právní poměr založený osvojením jen proto, aby osvojitel přispíval na doplnění výživy nezletilé bez ohledu na plnění při nejmenším stejně důležité povinnosti spoluúčastnit se na řádné výchově dítěte, bylo by v rozporu s osvojením. Takové vzájemné vztahy mezi osvojitelem a osvojencem jsou „důležitým důvodem“ podle § 69 zák. o právu rod., ze kterého lze osvojení zrušit. V této souvislosti nutno poukázat na to, že osvojení bylo vysloveno bez náležitého posouzení celého případu a že zejména chyběl u osvojitele citový vztah k dítěti. Osvojitel s dítětem téměř nežil a k osvojení došlo, když byl v základní vojenské službě brzy po jeho sňatku s matkou. To konstatuje i krajský soud v Liberci ve svém rozhodnutí, jímž byl zamítnut již první návrh A. H. na zrušení osvojení, podaný krátce po rozvodu manželství. Krajský soud v citovaném rozhodnutí zdůraznil, že k osvojení dítěte nebylo přistoupeno s náležitou rozvahou jak ze strany osvojitele, tak i ze strany soudu, přesto však dospěl k závěru, že zůstává faktem, že osvojením převzal osvojitel jak vůči dítěti, tak i vůči společnosti řadu povinností vyplývajících ze zákona o právu rodinném, kterých se nemůže zbavovat jen proto, že snad k osvojení přistoupil nerozvázně, anebo proto, že s matkou dítěte se rozešel. V době tohoto rozhodnutí krajského soudu nebylo manželství osvojitele s matkou dítěte dosud rozvedeno a krajský soud na tuto okolnost poukázal a uvedl, že teprve rozchod manželů ukáže, zda rozchod bude důležitým důvodem pro zrušení osvojení.

Jestliže ze spisu o osvojení plyne, že k osvojení nezletilé pro nedostatek citových vztahů osvojitele k dítěti nemělo dojít, tím spíše není na místě takové osvojení ponechat, když vztah osvojitele k dítěti se ještě zhoršil vzhledem k rozchodu osvojitele s matkou dítěte.

Podle toho, co bylo shora řečeno, vyložily si oba soudy příslušná ustanovení o osvojení nesprávně, čím porušily zákon v ustanovení § 69 zák. o právu rod.